

Arlanda Flygsamlingars Vänner

September 2017

Ansvarig utgivare: Bertil Boberg

Redaktör: Jan Forsgren

Avro Avian IV SE-ADT

Som de flesta säkert känner till är ett tiotal av samlingarnas flygplan utlånade till andra muséer och även företag. Ett av de utlånade flygplanen har varit Avro Avian IV SE-ADT, som sedan början av 1990-talet funnits utställt på köpcentret Eurostop, ca tio minuter söder om Arlanda. Flygplanet har hängt i taket ovanför ett kafé. Då fastigheten fått ny ägare, blev det aktuellt att ta ned flygplanet och frakta det till Arlanda. Den 17 augusti var det så dags. Nedtagningen av SE-ADT och transport sköttes av företaget MJ Contractor.

Klockan 1235 stod så äntligen flygplanet på golvet, och demonteringsarbetet kunde inledas. Från AFV deltog Karl Rydning, Bengt Emilsson och Jan Forsgren, samt tre medlemmar från Tullingegruppen, Tor Johnsson, Benny Karlsson och Villy Karlsson. De tre sistnämnda hade varit med om att restaurera flygplanet i början

av 1970-talet. Drygt en timme senare hade demonteringen klarats av.

Av olika skäl fick transporten anstå till måndagen den 21 augusti. Det krävdes tre transporter, flygkropp och två vardera för vingarna innan de sista delarna äntligen anlände till Arlanda.

Bakgrundshistorik

Vad är nu Avro Avian för ett slags flygplan? Det är en tvåsitsig, enmotorig dubbeldäckare ursprungligen avsedd som skolflygplan, men även som reseflygplan. Flera långdistans-flygningar kom även att utföras med olika Avian. Avro Avian flögs första gången 1926, och kan sägas ha varit den argaste konkurrenten till DH 60 Moth. Mellan 1926 och 1933 tillverkades omkring 450 Avian i flera olika varianter.

I huvudsak köptes Avian av olika flygklubbar inom det Brittiska imperiet, men även av de estniska och kinesiska flygvapnen. Idag finns ca 10 st Avian bevarade, varav endast två st i Europa.

Arlanda Flygsamlingar

Kontaktinformation:

Öppettider för visning och telefonsamtal helgfria tisdagar, torsdagar kl 10:00 – 15:00 och första lördagen lördagen varje månad kl 1100-1500
Arlanda Flygsamlingar Vänner,
c/o Swedavia,
190 45 STOCKHOLM-ARLANDA
Tel: 08-593 600 33

E-post: arlandasamling@telia.com

Hemsida: www.arlandaflygsamlingar.se

Plusgiro: 352680-3

Organisationsnr: 802411-6561

Besöksadress:

Kabinvägen, Stockholm-Arlanda

Kontaktpersoner:

Bertil Boberg: 070-482 71 28

E-post: bertil.boberg@telia.com

Kurt Ivarsson: 018-380 977

E-post: kurt.ivarsson2@comhem.se

SE-ADT

Samlingarnas Avian IV har en intressant historia. Det är tillverkat i Woodford strax utanför Manchester 1929, och blev den 17 maj samma år registrerat som G-AAHD. Sommaren 1933 såldes flygplanet till Sven Svensson, Tärna. Det leveransflögs London-Paris-Strasburg-Kassel-Hannover-Hamburg-Malmö-Tärna av Svensson och Torsten Scheutz.

Den 5 augusti 1933 blev flygplanet registrerat som SE-ADT. Påföljande år såldes det till flygingenjören L Schiptjenko, Malmö. Nästa ägare blev köpmannen Hans Peterson, Orsa. Peterson skall enligt uppgift ha lärt sig flyga genom att löpande erhålla skriftliga instruktioner från dåvarande Luftfartsbyrån! Peterson blev sedermera mer känd som 'Orsa-Pelle'. Flygplanet kom även att användas av den nybildade Orsa Flygklubb. Sommartid flögs SE-ADT även på flottörer.

SE-ADT i mitten av 1930-talet. Foto: AFV Arkiv

År 1938 byttes den ursprungliga motorn, en Cirrus III, ut mot en inverterad Gipsy III. I samband med krigsutbrottet infördes kraftiga restriktioner av privatflyget. Flygningar kunde ske för försvarsmaktens räkning, och innefattade bl.a. målflygningar. I november 1942 såldes SE-ADT till Sture Zetterholm, Stockholm. Zetterholm anlätade F:a Flygservice för att modifiera SE-ADT med en täckt kabin. En ny motorkåpa från en Klemm K1 35 monterades också.

SE-ADT efter ombyggnaden. Foto: AFV Arkiv

Allen Widman köpte flygplanet i mars 1944. Den 20 april 1947 havererade SE-ADT i Härjedalen i hårt väder skadades SE-ADT svårt i samband med landning. Flygplanet bärgades, och fraktades till Södertälje, där det ställdes upp i ett båthus. Enligt uppgift skall Widman lyft in motorn i sin lägenhet, och där provkört den! Vad Widmans grannar ansåg om detta är okänt.

I början av 1970-talet fick dåvarande Arlandagruppen höra talas om flygplanet. Widman var dock ovillig att göra sig av med sitt flygplan. Efter viss övertalning gick han med på att Arlandagruppen fick restaurera SE-ADT. Resultatet blev bra, så pass bra att Widman skänkte flygplan och motor till samlingarna! Restaureringsarbetet skedde på Bristagatan i Märsta.

Framtiden

Efter ankomst till samlingarna inleddes omedelbart arbetet med att rengöra flygplanet och, om nödvändigt, ersätta vissa bultar och andra mindre komponenter. En mindre skada i bakkroppens dukklädsel har också reparerats. De som ägnar sin tid åt detta är Karl Rydning och Bengt Emilsson, och ibland Jan Forsgren.

Avsikten är att efter slutförd översyn skall SE-ADT hängas upp i taket. Värt att notera är att flygplanet aldrig tidigare visats i AFV:s lokaler!

Arbetet med Ramp Ivar uppskjutet

Sedan en tid har Swedavia avsett att anlägga en ny platta i närheten av AFV:s lokaler. Denna platta, benämnd Ramp Ivar, kommer att fungera som demonteringsplats för trafikflygplan och ha en areal om 7 500 kvm. Två Caraveller, AFV:s SE-DAF och

Le Caravelle Clubs SE-DAI, kommer även att ställas upp på Ramp Ivar. Givetvis kommer dessa båda franska skönheter inte att gå skrotningsdöden till mötes, utan avsikten är att de skall bli tillgängliga för allmänheten. Plattan var tänkt att stå färdig i höst, men arbetet har nu blivit framskjutet till april 2018.

Jan Forsgren

Verksamhetsredogörelse 1702

Under andra kvartalet 2017 har 23 st frivilliga medlemmar under helgfria tisdagar och torsdagar samt första lördagen varje månad utfört nödvändiga renoverings- och underhållsarbeten av föremål ingående i Arlanda Flygsamlingar enligt avtal med TRV Fordonsresurser.

Antal besökare under perioden 2017-04-01 – 06-30 har varit 967 st.

Projekt 174: N.A.B.9 (Albatros B.IIa) (Nils-Åke Nilsson, Börje Holmerg och Jan Carlsson). Tillverkning av vänster övervinge fortskrider. Arbeta med stabilisator och roderytor pågår.

Projekt 176: Klemm Kl 35D SE-BHF (Karl Rydning och Bengt Emilsson) Logotypen på båda sidor om flygkroppen är nu på plats. Framtagning av bagagesäck pågår.

Projekt 181: Simulatorer (DC-9, Caravelle och Metropolitan-mockup, Fosim och Link Trainer.) (Georg Kramer och Dick Johansson) Arbetet med att kunna visa olika funktioner i DC-9:an pågår. Dataskåp tillhörandes Fosim har överförts från Tekniska museet. Fosim liksom dataskåpen har förrådsställt.

Projekt 182: Nord NC 701 SE-KAL (Miro Patocka) Tillverkning av ett nytt höjdroder (höger) har inletts, liksom rengöring och färgborttagning på motorkåpor.

Projekt 185: Radarsystem (Georg Kramer) Montering och anpassning av PPI till Arlandas första trafikledningsradar pågår.

Förutom ovannämnda arbeten har AFV:s hemsida uppdaterats av Thomas Stridh, samt inscanning av fotografier inletts. Bengt-Åke Nilsson och Thomas Stridh arbetar med inscanningen. Sly vid Blå tältet har tagits bort genom Börje Samuelssons försorg.

Arlanda 2017-07-01

Bertil Boberg

Ett historiskt civilflygplan som saknas i Arlanda Flygsamlingar är Saab 90 Scandia. Endast 18 st Scandia kom att tillverkas, av vilka endast en finns bevarad, i Brasilien. Flera försök att 'få hem' Scandian har gjorts genom åren. Med tanke på att Saab lyckats sälja JAS 39 Gripen till Brasilien, kanske det kan vara värt att ägna en tanke till ta upp tanken att en dag åter få se en Saab Scandia i Sverige!

ARLANDA FLYGSAMLINGAR VILL ÖNSKA SAMTLIGA MEDLEMMAR ETT RIKTIGT NYTT ÅR! VÄL MÖTT IGEN 2018! GLÖM INTE BORT ATT BETALA IN MEDLEMSAVGIFTEN, SOM ÄVEN NÄSTA ÅR ÄR LÅGA 150:-!

PlusGiro		INBETALNING/GIRERING A		Kod 1
Meddelande till betalningsmottagaren		Till PlusGirokonto		
<i>2018</i> Årsavgift 2018 = Kr. 150:- Extra bidrag = Kr. Ny medlem? Kryssa i ☐		3 5 2 6 8 0 - 3		
Övrigt:		Betalningsmottagare (endast namn)		
Vv ange namn, adress, tel nr och ev. E-postadress		Arlanda Flygsamlingars Vänner		
Meddelande kan inte lämnas på baksidan		Avsändare (namn och postadress)		
Från PlusGiro-/personkonto (vid girering)		Svenska kronor		öre
#	#	#04#		